U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka, Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **M. R.**, zastoupené Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 2. 2010, č. j. 56 Az 3/2009 – 36.

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1.] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) napadla včasnou kasační stížností shora uvedený rozsudek, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále „žalovaný“) ze dne 2. 12. 2008, č. j. OAM-754/VL-07-PA03-2008, jímž žalobkyni nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení §12, §13, §14, §14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

[2.] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelka uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), když namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, vady řízení způsobené nedostatečným způsobem provedení dokazování a konečně nesprávný způsob posouzení právní otázky, zda správní řízení předcházející podání žaloby netrpělo procesní vadou.

[3.] Podle stěžovatelky není názor krajského soudu, který zamítl její žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného jako nedůvodnou, správný. Stěžovatelka uvádí, že byla nucena z důvodu obav z pronásledování kvůli jejím aktivitám v prezidentských a parlamentních volbách na Ukrajině v letech 2002 a 2004 a následné perzekuci ze strany ukrajinských státních orgánů opustit zemi. Uvádí, že tato perzekuce byla prováděna přímo státními orgány a je proto dán důvod pro udělení azylu (pozn. soudu: mezinárodní

ochrany) dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Nevěrohodnost svých tvrzení namítanou žalovaným a krajským soudem stěžovatelka vysvětluje faktem, že při předchozích výpovědích ještě neovládala český jazyk a nemohla tak zkontrolovat správnost výpovědi. O azyl údajně nežádala ihned po příjezdu do ČR z toho důvodu, že se domnívala, že zde pobývá legálně. Namítá také, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, když nerespektoval situaci stěžovatelky, která má jako účastník řízení o udělení mezinárodní ochrany jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi a dodává, že krajský soud tuto skutečnost nechal zcela bez povšimnutí. Stěžovatelka se domnívá, že rozhodnutí žalovaného neodpovídá ustanovení § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), když považuje odůvodnění tohoto rozhodnutí za nedostatečné a tím postižené vadou, jež nelze odstranit. Tvrdí, že žalovaný skutková tvrzení obsažená v rozhodnutí neověřil a bez dalšího uzavřel, že důvod pro udělení mezinárodní ochrany neexistuje, jelikož stěžovatelka neuvedla žádné, resp. nevěrohodné, skutečnosti, na základě kterých by mohlo být rozhodnuto o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelka rovněž nesouhlasí se závěry krajského soudu týkajícími se podmínek pro udělení dodatkové ochrany dle § 14a odst. 2 zákona o azylu, když uvádí, že jí v případě vycestování zpět na Ukrajinu hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení, resp. persekuce či administrativní šikana ze strany státních orgánů. Uvádí, že krajský soud ani žalovaný si neověřili, zda jsou hrozby tvrzené stěžovatelkou reálné.

[4.] Ze shora popsaných důvodů stěžovatelka navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a vrátit mu věc k dalšímu řízení.

[5.] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá důvodnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Ve věci řízení o kasační stížnosti žalovaný plně odkazuje na správní spis.

[6.] Nejvyšší správní soud především konstatuje, že se samostatně nezabýval žádostí stěžovatelky o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, jelikož tento plyne automaticky již z ustanovení § 32 odst. 5 zákona o azylu v nyní účinném znění.

[7.] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pro stručnost lze k tomu odkázat na precedenční usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, dostupné na www.nssoud.cz), ve kterém byl podrobně vymezen institut přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany. Tato by zásadně mohla být posouzena jako přijatelná, pokud by se týkala dosud nejudikovaných právních otázek, příp. otázek rozhodovaných dosavadní judikaturou rozdílně, anebo by se jednalo o natolik zásadní tvrzené porušení procesních pravidel, že by v jeho důsledku bylo lze důvodně očekávat dotčení hmotněprávní sféry stěžovatelky.

[8.] Při posouzení toho, zda kasační stížnost podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, v první řadě zdejší soud uvádí, že se námitkami nedostatečného zjištění skutkového stavu a zajišťováním důkazů žadatelem v řízení o udělení mezinárodního ochrany, kterými stěžovatelka v kasační stížnosti argumentuje, již dříve ve skutkově obdobné situaci vícekrát a dostatečným způsobem zabýval. Vyjádřil názor, že je v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany povinností žadatele srozumitelně a dostatečně určitě

tvrdit skutečnosti, ve kterých spatřuje existenci některé z podmínek pro udělení azylu. Tato tvrzení jsou pak předmětem řízení před ministerstvem, které je povinno se s nimi náležité vypořádat a posoudit, zda odůvodňují či neodůvodňují udělení azylu. Zákon o azylu tedy neukládá správnímu orgánu žádnou povinnost vyhledávat další důkazy pro udělení mezinárodní ochrany stěžovateli, což potvrdil Nejvyšší správní soud například ve svém rozsudku ze dne 20. 11. 2003 č.j. 2 Azs 27/2003 - 59 (dostupné z www.nssoud.cz), když vyslovil názor, že „*z žádného ustanovení zákona* (pozn. soudu: zákon o azylu) *tak nelze dovodit, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb. má pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.*“ Ve světle tohoto rozhodnutí tedy neobstojí argument stěžovatelky namítající nedostatečné dokazování ve věci a odůvodnění rozhodnutí, kdy žalovaný i krajský soud se vypořádali se všemi skutečnostmi tvrzenými stěžovatelkou v průběhu řízení.

[9.] V daném případě ostatně žalovaný vyhodnotil a porovnal předkládaná tvrzení i v souvislosti s informacemi, které mu byly poskytnuty odborem lidských práv Ministerstva zahraničních věcí ČR, informacemi obsaženými ve Zprávě o dodržování lidských práv za rok 2006 vypracované Ministerstvem zahraničí USA a dalšími veřejně dostupnými informacemi. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 14. 5. 2008 č. j. 7 Azs 25/2008 - 105 (dostupné z www.nssoud.cz) uvedl, že „*v případě, že žadatel svoji povinnost tvrzení nesplní, a to buď tak, že vůbec netvrdí žádné skutečnosti, nebo že na podkladě jeho neurčitých nebo rozporuplných skutečností nelze zjistit, jaké jsou skutečné důvody jeho odchodu ze země původu, resp. důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nemůže ministerstvo v takovém případě shledat existenci podmínek pro udělení azylu. Ministerstvo totiž za takové situace nemůže posoudit, zda tvrzení žadatele odůvodňují či neodůvodňují přiznání azylu, neboť zde nejsou srozumitelná a určitá tvrzení, která by správní orgán mohl ve smyslu jednotlivých podmínek pro udělení azylu posuzovat a případně porovnávat s informacemi o zemi původu.*“

[10.] S otázkou předložení určitých a srozumitelných důkazů souvisí také otázka vnitřní nerozpornosti výpovědí žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, ke které se Nejvyšší správní soud také vyjádřil v již výše zmíněném rozhodnutí č. j. 7 Azs 25/2008 - 105 (www.nssoud.cz), když uvedl, že „*jsou-li tvrzení rozporná, nelze učinit jednoznačný závěr o tom, která z rozporných tvrzení by měl správní orgán ve vztahu k jednotlivým podmínkám pro udělení azylu považovat za důvody, ve kterých žadatel spatřuje podmínky pro udělení azylu. Nevěrohodnost tvrzení na podkladě uvádění rozporuplných tvrzení znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele podmínky pro udělení azylu.*“ V nyní projednávaném případě se stěžovatelce nepodařilo, ačkoli byla na rozpornost výpovědí upozorněna a byla jí k tomuto dána příležitost v rámci rozhovoru prováděného dne 18. 11. 2008, odstranit rozpornost svých tvrzení. Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že řízení před správním orgánem netrpělo vadami dovozovanými stěžovatelkou a nebyl proto dán důvod, aby Krajský soud v Brně pro vytýkané vady napadené rozhodnutí správního orgánu zrušil.

[11.] Stěžovatelka v kasační stížnosti předestřela hrozbu perzekuce ze strany státních orgánů. Jak však vyplývá z obsahu spisu, jedná se o tvrzení nevěrohodné. V tomto směru je důležité připomenout, že se u stěžovatelky jedná již o druhé řízení o udělení mezinárodní ochrany, když první žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, protože bylo zjištěno, že ji stěžovatelka podala až

po delším pobytu na území ČR, a to v době, kdy jí bylo uloženo správní vyhoštění. Žaloba proti tomuto rozhodnutí byla zamítnuta rozsudkem krajského soudu a následná kasační stížnost byla odmítnuta pro nepřijatelnost (viz usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 14/2008 - 62). Již v tomto usnesení přitom zdejší soud k citované stížnostní námitce uvedl, že „v odpověď na další stěžovatelčino tvrzení, že pokud by se vrátila na Ukrajinu, byl by její život ohrožen (neboť nebyla ochotna při výkonu své pracovní funkce podlehnout politickým tlakům), odkazuje Nejvyšší správní soud na své rozhodnutí ze dne 10. 2. 2006, sp. zn. 4 Azs 129/2005: *„Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Nebyla-li žádost o azyl podána bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co stěžovateli nebyl pro pozdní podání žádosti prodloužen pobyt, na území České republiky pobýval nelegálně a hrozilo mu správní vyhoštění, svědčí to o její účelovosti.“* Stěžovatelka se nepokusila svou situaci s příslušnými ukrajinskými státními či nevládními orgány a institucemi řešit (toliko kontaktovala vedoucího okresního úřadu; sama plánovala podat stížnost u prezidentské kanceláře, ale neučinila tak), a proto i tato skutečnost svědčí o správnosti aplikace ustanovení § 16 zákona o azylu žalovaným. Nejvyšší správní soud v této souvislosti poukazuje také na svůj rozsudek ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 4 Azs 7/2003: *„Žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami (s tzv. mafií) v domovském státě je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná a to tím spíše, pokud žadatel podal žádost o azyl až po delším pobytu v České republice a po policejní kontrole, což svědčí tomu, že důvodem žádosti nebyly problémy žalobce se státními orgány domovského státu, ale toliko snaha o legalizaci pobytu v České republice. Na žadatele se v tomto případě nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění zákona č. 2/2002 Sb.“.*

[12.] Co se týče údajného vyhrožování a pronásledování stěžovatelky soukromými osobami, Nejvyšší správní soud vyjádřil ve svých předchozích rozhodnutích přesvědčení, že pronásledování soukromými osobami (vyhrožování, vydírání) nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany za situace, kdy se žadatel o mezinárodní ochranu nepokusil řešit své problémy s příslušnými orgány domovského státu, které jsou plně funkční a potřebnou pomoc poskytují; důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se stěžovatel skutečně domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout (viz např. rozsudky ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, konkrétně v případě Ukrajiny pak rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49, publ. pod č. 101/2004 Sb. NSS, vše dostupné na www.nssoud.cz).

[13.] Stěžovatelka přitom v kasační stížnosti neuvádí, že by se obrátila s žádostí o pomoc na příslušné orgány domovského státu, resp. že by jí pomoc ze strany orgánů veřejné moci byla odepřena, a ze spisového materiálu rovněž nevyplývá, že by byla stěžovatelka v tomto ohledu jakkoli aktivní. Argument stěžovatelky o chybějící ochraně ze strany policie či jiných státních orgánů tedy nebyl v průběhu řízení prokázán (viz shora citovaný rozsudek ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54).

[14.] Stěžovatelka se dále obává, že v případě jejího návratu do domovské země bude podrobena persekuci a administrativní šikaně z důvodu podání žádosti o azyl v České republice. Nejvyšší správní soud již nicméně v několika svých rozhodnutích (např.

rozsudek ze dne 28. 11. 2003, č. j. 4 Azs 24/2003 - 68, dostupné na www.nssoud.cz) poukázal na fakt, že český správní orgán je povinen dbát ochrany osobních údajů žadatele o azyl, přičemž tato jeho povinnost vyplývá přímo ze zákona o azylu (§ 19 odst. 1 zákona o azylu). Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatelka byla v tomto směru žalovaným poučena na základě ustanovení § 19 odst. 2 zákona o azylu.

[15.] Vedle toho nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že stěžovatelka požádala o udělení mezinárodní ochrany poprvé dne 30. 6. 2006, tedy týden poté, kdy ji byl uložen trest vyhoštění z České republiky na dobu tří let a téměř rok poté, co přicestovala do České republiky. Při zahájení řízení o vyhoštění stěžovatelka vypověděla, jak vyplývá z protokolu o vyjádření účastníka správního řízení sepsaného orgánem PČR dne 23. 6. 2006, že se chce vrátit zpět do své vlasti a že si není vědoma žádného nebezpečí či překážky, která by jí v návratu bránila. K námitce o neznalosti jazyka je pak nutno uvést, že stěžovatelka výslovně do předmětného protokolu uvedla, že porozuměla poučení, důvodům sepsání protokolu a že rozumí jazyku, kterým se vede řízení a nežádá tlumočníka. Po zamítnutí této první žádosti stěžovatelka podala dne 21. 10. 2008, tedy tři roky poté, co přicestovala do České republiky, žádost druhou. Jak v této souvislosti Nejvyšší správní soud judikoval, o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového (srov. rozsudek ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, dostupné na www.nssoud.cz). Podání žádosti o mezinárodní ochranu až po několika letech pobytu na území České republiky, za situace, kdy bylo stěžovateli uloženo soudní vyhoštění, lze proto považovat za ryze účelové. Dle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu je důvodem pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné i *„žádost o udělení o udělení mezinárodní ochrany, je-li z postupu žadatele patrné, že ji podal s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění,vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, a pokud žadatel neprokáže opak“*. Postup při aplikaci § 16 odst. 2 a § 12 zákona o azylu byl vyložen rozhodovací praxí zdejšího soudu např. v rozsudku ze dne 27. 5. 2004, č. j. 7 Azs 124/2004 - 45 (dostupné z www.nssoud.cz), kdy zdejší soud uvedl, že zákon o azylu *„vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12 stanoví také vylučující důvody, při jejichž naplnění nelze žadateli azyl udělit. Tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a 16 zákona o azylu. Pokud jsou splněny podmínky vymezené v ustanovení § 16 odst. 1 zákona o azylu pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, není zákonný důvod zkoumat případnou existencí důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu“*. Zdejší soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu i žalovaného, že stěžovatelka mohla řešit své obavy z perzekuce ve své domovině již po příjezdu, nikoli až po vydání rozhodnutí o jejím vyhoštění.

[16.] Lze tak uzavřít, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na posuzované námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností je nutno konstatovat, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Nejvyšší správní soud ji proto shledal nepřijatelnou a podle ustanovení § 104a s. ř. s. ji odmítl.

[17.] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. července 2010

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu